

TELEPÜLÉSIHULLADÉK -KEZELŐ, -GYŰJTŐ ÉS -SZÁLLÍTÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

TELEPÜLÉSIHULLADÉK-KEZELŐ, -GYŰJTŐ ÉS -SZÁLLÍTÓ

Feladatok és tevékenységek

A települési hulladék kezelése az emberiség fontos kérdése volt minden történelmi korban. A városiasodás egyik legfontosabb jellemzője volt, hogy viszonylag kis alapterületre számos ember költözött, s ily módon az ott felgyülemelő szemét és egyéb káros anyag megfelelő kezelése, összegyűjtése létkérdésnek számított. A legelső modern városok, mint például Babilon, Ninive, vagy az egyiptomi, görög városok külön tisztviselőket foglalkoztattak e feladat megoldás érdekében. Rómában már Augustus korában nevesítették ezt a foglalkozást. Az e foglalkozásba dolgozók gondoskodtak megfelelő személyzet mozgatásával, a szemét, illetve hulladék elégetéséről, eltemetéséről. Ennek a feladatnak különösen akkor volt jelentősége, amikor rájöttek arra, hogy a szemét tárolása és az ivóvízgyűjtők között megfelelő távolságot kell tartani. Ha a szemét mértéktelenül felgyűlt, fertőző betegségek (kolera) forrásává válhatott. Már az ókorban felfedezték az úgynevezett szelektív (fajtánként elkülönített) szemétygyűjtést, aminek a segítségével a felgyülemlett hulladék egy részét tüzelőanyagként használhatták fel. A szemét, illetve hulladékfeldolgozás fokozatosan a civilizációs hatások fejlődéseként külön iparággá vált. Kétségtelen, hogy a XX. század új fejezetet jelent a hulladék és szemét feldolgozásban, mivel a szemétbe megjelennek vegyipari termékek, műanyagok, egyéb mérgek (pl. DDT), amelyeknek a közömbösítése, újra felhasználása speciális technológiákat, megoldásokat kíván. Ma a legfontosabb célok egyike, a hulladék anyagok korlátozása, mivel a Föld bioszférájában egyre nagyobb kár okoz a szemét, hulladék mennyiségének rohamos növekedése.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A települési hulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító munkaterületét két önálló résztevékenységre bonthatjuk:

– Munkacsoportban, irányítás mellett települési és a nem veszélyes szilárd hulladékok gyűjtése, lerakóhelyekre szállítása és ürítése célgépekkel.

– Kommunális szennyvizek, fekáliaiszapok szippantó gépjárművel való felszívása és a kijelölt ártalmatlanító helyre történő leeresztése.

Hulladékszállító célgépet csak a járműkategóriára érvényes vezetői engedéllyel, szakmai, munkavédelmi és gépkezelői jogosítvánnyal lehet kezelni.

A szilárd hulladékszállító embereknek a csoportvezető irányítása mellett (a KRESZ szabályait és a munkavédelmi előírásokat betartva) a telephely elhagyása előtt ellenőriznie kell a munkához szükséges kéziszerszámokat, ki kell próbálni és ellenőriznie kell a mechanikus szerkezeteket. A hulladékgyűjtés közben az edényeket ürítésre elő kell készíteni, a gépen el kell helyeznie és a tárolótérbe kell üríteni a hulladékot a mechanikus szerkezetek segítségével, majd az üres edényt a tároló helyre vissza kell helyezni. Segédkezni kell a konténerek ürítésénél, össze kell szedni az ürítés során kiszóródott hulladékot. A gyűjtés, szállítás, ürítés folyamatában meghatározott jelzésekkel segítenie kell a gépkocsivezető munkáját.

A folyékonyhulladék-gyűjtő csoportvezető irányítása mellett (a KRESZ előírásait és a munkavédelmi előírásokat betartva) a tárolómedencéből való szivattásnál, az ártalmatlanító telepen (vagy a kijelölt csatornaszakaszon) történő leeresztésnél össze kell szerelnie, és a célgéphez csatlakoztatni kell a flexibilis tömlőket. Az esetleges csöpögés esetén el kell végezni a fertőtlenítést észlelni, és jelezni kell azokat az akadályokat, illetve az esetleges meghibásodásokat, amelyek miatt szakszerűen és biztonságosan nem folytatható a munkavégzés. A munkakezdés előtt ellenőriznie kell az egyéni védőeszközök meglétét, illetve használhatóságát.

Feladatai ellátásához megfelelő mélységben ismernie kell a környezet, illetve az egyes környezeti elemek leggyakoribb szennyező forrásait, a hulladékok környezeti veszélyességét, legfontosabb típusait, azok gyűjtési, szállítási és tárolási módjait. Tisztában kell lennie a hulladékgyűjtésnél, szállításnál alkalmazott eszközökkel, célgépekkel, a biztonságtechnikai, közegészségügyi és járványügyi előírásokkal, valamint az egyéni védőeszközök cseréjével, tisztításának módjával. Tisztában kell lennie a hulladékok gyűjtésére, szállítására vonatkozó utasításokkal, bizonyos fokig ismernie kell a KRESZ előírásait.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító szakemberek eszközei közé tartozik a szállító jármű, illetve a hulladékok, a tárolóedény kiürítését szolgáló egyéb eszközök

(például: seprű, lapát), továbbá a különböző védőfelszerelések (gumikesztyű, védőruha, bakancs, fényvisszaverős mellény).

Hol végzi a munkáját?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító szakemberek munkájukat a szabad ég alatt végzik, függetlenül az időjárás viszontagságaitól, melyhez viszonylag rövid időn belül alkalmazkodni kell. A szállító szakemberek kisebb egységekben (3-5 fő, melyből egy a szállító jármű vezetője) látják el feladatukat.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító szakemberek munkájuk során az állampolgárokkal kerülhet napi kapcsolatba. A lakosság igyekszik jó viszonyt kialakítani a hulladékkezelő szakemberekkel, hiszen a szemét elszállításnak is meghatározott szabályai vannak. Tőlük kapnak segítséget a tároló eszközök beszerzéséhez, például konténer. A hulladékgyűjtő telepeken dolgozó munkásokkal is napi kapcsolatban vannak, hiszen többször fordulnak a kijelölt terület és a gyűjtőtelep között. A településhulladék-kezelő munkás szoros kapcsolatot alakít ki a szemétszállító jármű vezetőjével, a gépkocsivezetőjével. Fontos a városi szemétszállításban az összehangolt együttműködés, az azonos ritmusban történő munkavégzés.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító munkája során fizikai igénybevétel abban az értelemben jelentkezik, hogy munkaideje nagy részére az állómunka a jellemző (sofőr esetében ülőmunka), hiszen az ő segítségével „jut el” a hulladék a szállító járműhöz. Emelgetnie kell az esetenként több 10 kg-os hulladékgyűjtőt is (kukát). A mai kor igényeinek megfelelően léteznek olyan szállítóeszközök, melyeken a munkát megkönnyítő

gépek (daru) segítségével lehet a hulladékot eltávolítani a hulladékgyűjtő eszközökből (például ilyen a szelektív-, illetve a konténeres hulladékgyűjtés).

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító munkája során gyakran kerül kapcsolatba vegyszerekkel, amik a különböző hulladékokból származhatnak. Mivel a településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító a munkájának jelentős részét szabadban végzi, így fel kell készülnie arra az esetre, hogy kellemetlen, terhelő jellegű időjárási viszonyok között kell dolgoznia. Jelentős a fertőzésveszély, különösen a korszerűtlen eszközök használatához kapcsolódóan fedetlen szállítójármű esetén. Az eszközök tisztán tartásának hiánya is betegséget terjeszthet. A baleset veszélye is fennáll, különösen a szeméttelen való munka során.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk, tájékoztató jelleggel:

- jó látás,
- teljes látótér és térlátás,
- ép hallás,
- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- fokozott figyelem,
- együttműködés.

A foglalkozás gyakorlása során felmerülő kockázati tényezők:

- szabadban végzett munka,
- váltakozó munkahely, gyakori utazás,
- fokozott balesetveszély.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

A településhulladék-kezelő, -gyűjtő és -szállító szakembernek a munkaköréhez rendelkeznie kell a munkaköre ellátásához szükséges kapcsolattartási és kommunikációs készséggel (állampolgárokkal való kapcsolattartáshoz). Jó fizikai állapot mellett előny, ha nem érzékeny szagokra, vegyi anyagokra, stb. Segíti a szakma eredményes művelését, ha mennyiségeket, arányokat jól becsül meg.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

Elsősorban a fizikai igénybevételt igénylő tárgyakban kell jól teljesíteni, például testnevelés, technika. A biológia, kémia tantárgyak ismeretanyagának elsajátítása is szükséges az eredményes munkavégzéshez.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Fontos, hogy azok, akik ezt a foglalkozást választják, kedveljék az egyhangú feladatokat. Olyan munkát részesítenek előnyben, amely mentes a váratlan helyzetektől és emellett világos szabályok szerint végezhetőek. Egyszerű gépek működése iránt is kell érdeklődni és inkább a tárgyak, mint az emberek felé fordulás előnyös a szakmában.

Szakképzés

A településhulladék-gyűjtő és -szállító képesítés célja a települési és a nem veszélyes hulladékok gyűjtésére és a lerakóhelyre való szállítására szolgáló célgépek kiszolgálására alkalmas betanított munkások képzése.

Előképzettség

Településhulladék – gyűjtő és –szállító szakképesítés esetén a szakképesítés iskolarendszeren kívüli képzésben szereshető meg. Életkori előírás nincs, a képzésben való részvétel szakmai egészségügyi alkalmassági vizsgálatához kötött.

A szakképesítés megszerzéséhez befejezett iskolai végzettség nem szükséges.

Településihulladék-kezelő szakképesítés esetén a szakképesítés iskolai rendszerű, vagy iskolarendszeren kívüli képzésben szerezhető meg. A képzésben való részvétel szakmai egészségügyi alkalmassági vizsgálatához kötött. Szükséges iskolai végzettség: általános iskolai végzettség.

Képzési idő

Iskolarendszeren kívüli (településihulladék-gyűjtő és –szállító) képzés esetén a képzés időtartama 200 óra. Az elmélet és gyakorlat aránya 40-60%. Az iskolarendszerű (településihulladék-kezelő) képzés esetén a képzési idő 2 év.

A szakképzés elméleti tárgyai

Környezetszennyezés fogalma és hatásai, a környezet, az egyes környezeti elemek leggyakoribb szennyező forrásai, a hulladék fogalma és környezeti veszélyessége, a hulladékok legfontosabb típusai, azok gyűjtési, szállítási és tárolási módjai, a hulladékgyűjtésnél, - szállításnál alkalmazott eszközök, célgépek, a biztonságtechnika, közegészségügyi és járványügyi előírások, az egyéni védőeszközök közegészségügyi és munkavédelmi előírások szerinti cseréje, tisztításuk módja, a hulladékok gyűjtésére, szállítására vonatkozó vállalati utasítások, a KRESZ előírások.

A szakképesítés gyakorlati tárgyai

hulladékgyűjtés és – szállítás technológiai műveleteinek elvégzése irányítás mellett, az elterjedt eszközök kiszolgálása, munka- és célgépek használata, hulladékgyűjtés, szállítás és hasznosítás, kapcsolattartás és kommunikáció.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A szakmai vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll. A gyakorlati vizsga szakmai gyakorlatból áll. A képzés során oktatott elméleti és gyakorlati ismeretekről és azok alkalmazási készségéről kell számot adni. A gyakorlati vizsgán a munkafolyamatokat kell szakszerűen bemutatni.

A jelölt az egyes gépek esetleges kezelését csak a gépre (géptípusra) előírt kezelési feltételek (egészségi alkalmasság, érvényes gépkezelői jogosítvány stb.) maradéktalan megléte esetén végezheti.

Szóbeli vizsgát Szakmai ismeretek tárgyából kell tenni. A részletes követelményekben meghatározott ismeretek alapján a vizsgázó a szóbeli vizsgán számot ad az általa végzett munkafolyamatokról, az azokhoz kapcsolódó környezetvédelmi és munkavédelmi veszélyhelyzetekről és azok elkerülésének módjáról. A munkavédelem témakör számonkérése során a vizsgázó munkahelyén érvényes és az érvényes, vonatkozó munkavédelmi előírásokat is figyelembe kell venni.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 21 7898 01 /-gyűjtő és szállító/
33 7898 03 /-kezelő/

Kapcsolódó foglalkozások

Hulladékgazdálkodási technológus, Hulladékkezelő technikus,
Veszélyeshulladék-kezelő.

A szakképesítéssel betölthető munkakörök

Hulladékszállító, Hulladékgyűjtő,
Hulladék égető, Hulladék kezelő,
Hulladék bálázó, Szelektív hulladék gyűjtő.

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája). Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban.
A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.